

דים לילה לילה להגן על שכונת התקווה — לא הם שהקימו את השכונה ולא הם שבנו אותה, ויותר משהם מגינים על השכונה הם מגינים על התקווה. ותקות הנגב היא לא פחות ריאלית כגורם חלוצי ומלחמתי מהריאליות של תל-אביב.

— — — נאמר כאן שמומחים צריכים לקבוע דרכי המלחמה. ודאי שאנו זקוקים בכל מפעלנו למומחים. אנו זקוקים להם בחקלאות, בחרושת, בחינוך וגם במלחמה. אבל שום מומחה לא יקבע על מה נילחם ועל מה לא נילחם. אני מרחיק לכת וטוען: שום מומחה לא יגדיר מראש מהי יכלתנו המלחמתית. אין זו יכולת נתונה וקצובה מראש. יכולת זו בלי ספק מוגבלת, אבל גדלה תלוי הרבה במטרת המלחמה. הדבר שעליו אנו נלחמים קובע מידות היכולת. מטרה מצומצמת — מצמצמת יכלתנו, מטרה מורחבת — מרחיבה. מי הוא המומחה אשר יגיד לנו עד היכן מוכן העם היהודי ללכת בהגנתו על עתידו הלאומי? אם נרצה להוביל מים לנגב — יאמר לנו המומחה איך לעשות זאת, אבל לא נשאל אותו אם כדאי או לא כדאי להוביל מים לשם. ואיני מוכן לשאול שום מומחה אם כדאי להילחם על הנגב. אני בטוח כי בכוחנו להגן על כל ארץ-ישראל, ואני יודע מהו מקור הכוח שלנו. אם המומחה ידע מידת כוחנו, יוכל ליעץ כיצד להשתמש בו באופן היעיל ביותר. ואם ידע מהי המטרה שלנו ומה הם האמצעים שבידינו — ייעץ הדרך המעשית ביותר להשגת המטרה. את המטרה עצמה יתוה רצוננו הציוני, ובגודל הרצון — תלוי גודל הכוח.

בעיות הבטחון

בועד הבטחון, 3 בפברואר 1948

אסמן סעיפי בעיות הבטחון בקצרה.

א. גיוס כוח אדם. שיטת הגיוס שהיתה קיימת עד עכשיו אינה הולמת הצרכים החדשים. להגנה התגייסו אנשים אך ורק מתוך התנדבות. לאחר שני חדשי המבחן שעברו עלינו אפשר להגיד שההגנה עמדה במערכה

בכבוד ובהצלחה. היא פעלה בדרך כלל ביעילות, אם כי לא בכל מקום ולא בכל שעה הצליחה. ואף-על-פי-כן, שיטת ההתנדבות לא תספיק עוד. יש צורך בגיוס של חובה. בגיוס ממין זה יש פגם לא קטן — אין בו הכרח המוסרי הרב שבהתנדבות, והוא עומד על משמעת וכפיה. אבל אין הכרח שתיעדר החלוציות והחברות המוסרית גם בגיוס של חובה. מן ההכרח לצרף לרוח ההגנה שלנו יסוד המשמעת, ומשמעת חמורה. כבר נעשו עד עכשיו כמה מעשים מגונים כלפי ערבים, ואין לי ספק שחוסר משמעת יביא גם למעשים מגונים כלפי יהודים. עלינו להגדיל כוחנו הצבאי, וכוח צבאי רב, בלי משמעת חמורה, מהווה סכנה, ועל כן יש הכרח גם בגיוס של חובה וגם בהטלת משמעת. אין משמעת גורעת חלוציות אלא מוסיפה עליה. מותר לנו לשאוף להיות טובים מכל הגויים, אבל לשם כך עלינו קודם כל להיות ככל הגויים. היתה ארץ — רוסיה הבולשביסטית — בה חשבו בתקופה מסוימת שהמשמעת בצבא אינה הכרח — ומיד עמדו על טעות זו והכניסו שם משמעת של ברזל, אולי חמורה יותר מאשר בארצות אחרות. אני יודע שלא קל יהיה להכניס משמעת אצלנו — אבל אין מנוס מכך.

ב. ציוד. הכלים שבהם היתה מצוידת ההגנה לא יספיקו עוד. לא רק הכמות — אלא גם הסוגים...

ג. תכניות ההגנה בגושים הטריטוריאליים. בכל גוש — בעיות משלו. מבחינה זו אפשר לחלק הארץ לארבעה גושים: הגליל, גוש התיכון, גוש ירושלים והנגב.

1. הגליל. היהודים מהווים כאן מיעוט, אמנם חשוב בכמות ובאיכות. ומיעוט זה מוקף מכל הצדדים ערבים וישוביו סמוכים לשתי ארצות איבות: סוריה ולבנון. בקצה הדרומי של גוש זה — גם עבר-הירדן, שאמנם לא התגרתה בנו עד עכשיו, אבל אין לדעת מה יהיה מחר. ובזמן האחרון כבר החלו כנופיות לחדור דרך עבר-הירדן.

2. גוש התיכון. מחיפה עד דרומה של תל-אביב, מהווים היהודים רוב, ואם המצרים לא יתקיפו אותנו מן הים — הרי אנף אחד לפחות בטוח. אבל גם פה יש כמה נקודות תורפה. חיפה תישאר עוד זמן רב בידי האנגלים,

אין בטחון מוחלט שיצאו משם בכלל, ואם יצאו — יצאו משם לאחרונה. לאמור: זמן רב לא נהיה חפשים בתנועתנו שם. עכשיו יש עוד צל של חוק. עם ביטול המנדט גם זה יגזו. יתקיים שלטון שרירותי של הצבא, ללא דין וללא דיין. גם ישובינו בגבול המזרחי של שטח זה חשופים לסכנות קשות.

3. גוש ירושלים. זהו גוש אפוף סכנות. קודם כל העיר עצמה. לה שתי בעיות חמורות: תחבורה ומים. אין ירושלים היהודית יכולה להתקיים בלי תחבורה תקינה. ואם יפוצצו תחנות השאיבה, חלק גדול של העיר נידון לכליה של צמאון. גם סביבות ירושלים — הר־טוב וכפר־אוריה מצד אחד, גוש עציון מצד שני, בית־הערבה וים־המלח מצד שלישי, עטרות ונוה־יעקב מצד רביעי — מהוות בעיות קשות בשיטת ההתגוננות שלנו. אין בטחון מוחלט שנוכל להגן על כל הנקודות, אולם אין להעלות על הדעת פינוי ירושלים.

4. גוש הנגב. בעיית הנגב שונה מבעיות ההגנה בחלקים האחרים של הארץ. בכל חלקי הארץ אנו מגינים על הישובים היהודים, על האוכלוסין שבהם ורכושם. בנגב אין צורך בהגנה ממין זה, כי אין ישוב יהודי שם. יש מספר נקודות בצפון הנגב, אבל גם הן ספק אם ראויות הן לשם נקודות התישבות, ומלבד זה הן תופסות רק חלק קטן של הנגב. אלמלא היה לנו ענין בנגב — ספק אם כדאי היה לבזבז כוחות על החזקת נקודות אלו והגנתן. כאן אנו צריכים לבזבז כוח אדם ורכוש — למען הגן על שטח ריק ושומם. אם לדבר בלשון ברוטאלית — הרי אין זו שאלה של הגנת הנגב אלא כיבושו. אמנם, המונח כיבוש אינו מדויק לגמרי, כי עלינו לכבוש משהו שאינו שייך לאחרים — שטח הפקר בפועל, אם לא בכוח. שטח זה הוא מחציתה של ארץ־ישראל המערבית, או יותר, ובתוכו נודדים עשרות אלפים בידואים, שבתוכם, לפי ההשערה, כחמשת אלפים מחזיקי רובים. מלבד דרום ים־המלח והנקודות המעטות שלנו ליד צינור המים והעיירה באר־שבע — אין בו ישוב קיים, מחוץ לנקודות משטרה מעטות בעסלוג, עין־חוצב (בערבה) ואום־רשרש, על שפת ים סוף, בקצה הדרומי של המשולש הנגבי. המשטרה הבריטית עוזבת כל התחנות הללו, אבל עדיין השוטרים הערבים נשארים. הפינוי, לפי הידיעות שבידינו, יתחיל מהדרום. תחילה יפונה הנגב, ואם אנו לא נמלא את החלל המתהווה עם יציאת האנגלים — יש לחשוש שמישהו

אחר ינסה למלא אותו. אם אנחנו לא נתפוס בזמן המתאים שטח זה — פירוש הדבר שאנו מסתלקים ממנו, כי זהו אחד משטחי המריבה.

מרכז הכובד במלחמה זאת

כל הארץ היא, כמובן, ארץ מריבה. והמלחמה המתנהלת עכשיו נטושה על אחד משלושת הדברים: א) «תכנית-מכסימום» של הערבים — ואולי לא רק של הערבים — היא, שכל הארץ תהיה ערבית. זוהי תכניתה המוצהרת של הליגה הערבית. ב) מדינה ערבית ובתוכה, על שטח מסוים, אבטונומיה יהודית; זוהי התכנית שנקראת בשם תכנית מוריסון. אין מצהירים על תכנית זאת — אבל כמה ממדינות ערב נכונות להשלים אתה. ג) מדינה יהודית מקוצצת בלי הנגב. כובד המלחמה הוא נגד התכנית השלישית. ומלחמה זו מחייבת מאמץ גדול.

הכדאי מאמץ זה — בעוד אנו צריכים להילחם נגד תכנית המכסימום של הערבים? — עלי לעמוד על נקודה זו באופן מיוחד. מדינה יהודית בלי הנגב — כמעט שאינה מדינה יהודית, ובמובן כפול: כמעט שאינה מדינה, וכמעט שאינה יהודית. כי איני מאמין שתיתכן קרתגו יהודית. ובלי הנגב תהיה מעין קרתגו שתיקרא בשם תל-אביב.

ואל יולול איש בנגב, הואיל והוא כיום מדבר וכזה היה משך מאות בשנים ואולי מאז ומעולם. יש מדע ויש טכניקה מודרנית, ומה שהיה פעם מדבר — אין הכרח שישאר מדבר גם בימינו. הנגב הוא השטח רחב-הידיים היחיד שיתכן בו ישוב יהודי לא מעורב. כאן יש מקום להתישבות בלתי מוגבלת כמעט, שבאה בחשבון גם בעתיד הקרוב — אם רק נפתור בעיית המים, ובידי המדע והטכניקה לפתור בעיה זו במלואה. ואל יאמר לנו איש: יש לנו פנאי, ואם לא נקבל הנגב עכשיו — נקבלו כעבור זמן. זוהי אמונה קלת-דעת הבורחת מקשיים. למען הבטיח שהנגב יהיה בידינו בעתיד — עלינו לכבוש אותו עכשיו.

הבעיות המיוחדות של הגנת הנגב

— — — במוסד אחר שבו נדונה שאלת הנגב נשמעו שתי טענות נגד גיוס הכוח הדרוש לכיבוש הנגב: (א) כל כוח ששולחים לנגב — מחליש את הישוב. (ב) שליחת כוח לנגב — כשליחה למלכודת מוות.

שתי הטענות אינן משכנעות. כוחנו בארץ איננו סטאטי. בחודש זה יכנסו לארץ באופן ליגאלי כעשרת אלפים איש; כמובן, לא כולם בגיל צבא. אחרי ביטול המנדט יגבר זרם העליה. ואלפי האנשים שנשלח לנגב לא יגרעו מהכוחות המגינים עכשיו על שאר חלקי הארץ. יבואו לוחמים לא רק מאירופה אלא גם מאמריקה. הרחבת השטח שנילחם עליו — תגביר כוחנו הלוחם, גם באיכות וגם בכמות. ואין מקום לצרות-עין במשלוח כוחות. רצינית יותר טענת המלכודת. יתכן מאד שהנגב ינותק. בדרום יש ישוב ערבי רב כמות — הישוב של הרי חברון, בית ג'וברין והסביבה, וכן גם הישוב על חוף הים הדרומי. יתכן שנעמוד בנגב מול צבא סדיר שיפלוש מדרום — גם ממצרים וגם מסעודיה, והנגב עלול להיהפך למלכודת. אולם לא רק הנגב. איני מכיר מקום בארץ שאינו למעשה מלכודת. כל ימי בארץ ידעתי זאת — מתוך נסיון. ידעתי שאם אנו קוראים ליהודים לבוא לארץ, אנו קוראים להם לסכן חייהם. ואף-על-פי-כן חשבנו שהדבר כדאי לעשותו. ואיני יודע במה נשתנה הנגב במובן זה. תל-אביב אינה פחות מלכודת-מוות מהנגב. יותר קל, אולי, להשמיד חמשת אלפים יהודים בתל-אביב מאשר בנגב. לא נוכל להעלות מיד לנגב כל האנשים הדרושים — אבל רק אם נתכנן מעכשיו נוכל לעשות זאת בזמנו.